

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: **E. D.**
státní příslušnost: M. r.
pobytem X
zastoupen Václavem Klepšem, advokátem
se sídlem Varšavská 714/38, Praha 2

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky**
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 11. 2022, č. j. OAM-830/ZA-ZA11-K12-2022,

takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobce *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému *se nepřiznává* náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

- 1. Žalobce je z Moldavska. Obává se, že se tam přelije konflikt z Ukrajiny, kam loni v únoru vpadla ruská vojska. Proto měl podle svého názoru od žalovaného dostat doplňkovou ochranu. Jeho námitky ale bohužel důvodné nejsou.

II. Napadené rozhodnutí a související skutkové okolnosti

- 2. Žalobce v září 2022 požádal o mezinárodní ochranu. Při poskytnutí údajů k žádosti uvedl, že nemá jakékoliv politické přesvědčení. Je z města C. Má tu i svoji moldavskou partnerku.

Jejich děti zůstaly s matkou žalobce v Moldavsku. Coby důvod žádosti uvedl, že si v novinách přečetl o budoucím zapojení Moldavska do války. Nemá tam možnost si vydělat peníze, aby uživil rodinu.

3. Při pohovoru poté žalobce uvedl, že se v minulosti živil prací na stavbě. Za prací také cestoval do Ruska. V srpnu 2021 se vydal do Česka, protože byl v těžké situaci. Neměl peníze, ani si je neměl kde vydělat. V Moldavsku měl problémy s jeho první manželkou kvůli alimentům. Ale vše se vyřešilo. Se státními orgány měl problémy jen po jedné rvačce. Bylo to už dávno, přesné datum si nepamatuje. Jiné problémy neměl. Do Česka přijel, protože mu známí říkali, že je tady dobře a může si tu vydělat peníze. O mezinárodní ochranu požádal až nyní, protože mu různí lidé říkali různé informace. Nevěděl, komu věřit. Netušil o této možnosti, až potkal člověka, který mu o ní řekl.
4. Žalovaný se žalobce pak zeptal na výjezdní příkaz, který tu dostal. Žalobce vysvětloval, že slavil narozeniny a byl trochu opilý. Došlo k rvačce, přijela policie a dala mu výjezdní příkaz. Neodjel, protože mu nějaký člověk slíbil vyřídit doklady, ale zmizel. V případě návratu do vlasti se bojí, že tam začne válka. Přijeli sem s partnerkou, aby tu pracovali. Chtěli si tu udělat doklady. Plánovali, že sem za nimi přijedou děti. Nevěděli, že potřebují pracovní povolení. Žalobce poté předložil žalovanému písemné odůvodnění jeho žádosti a článek z internetu, ve kterém se podle něj uvádí, že Putin vyhlásí Moldavsku válku a sebere mu půlku území.
5. V onom písemném odůvodnění žalobce píše, že se kvůli válce dostává do bezprostředního nebezpečí i Moldavsko, kde jsou v Podněstří dlouhodobě ruské jednotky. Od představitelů Ruska opakovaně zaznělo, že cílem je vytvořit pozemní koridor vedoucí až k Podněstří, které chtějí anektovat. Moldavsko by pak s podporou západních spojenců muselo vojensky zasáhnout. Nelze přitom očekávat, že by moldavské jednotky zvládly odolávat stejně jako Ukrajina. Po návratu by proto čelil ohrožení života a svobody. Nejedná se o teoretickou možnost, ale o reálně hrozící nebezpečí. V září 2022 takto pohrozil ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov.
6. Žalovaný si obstaral podklady k situaci v Moldavsku. Konkrétně (1) *Informaci OAMP – Moldavsko. Bezpečnostní a politická situace v zemi z července 2022* a (2) *Informaci OAMP – Moldavsko: Dopad ruské agrese vůči Ukrajině na Moldavsko z března 2022* a (3) *Hodnocení Moldavska jako bezpečné země původu („Hodnocení Moldavska“)* z července 2022.
7. Žalovaný poté obdržel vyjádření od zmocněnce žalobce. Upozorňoval, že *Hodnocení Moldavska* popisuje bezpečnostní situaci v zemi jako stabilní s tím, že se tam zatím konflikt z Ukrajiny nepřelil. Podobně určitě hodnotil i situaci na Ukrajině v únoru 2022. Situace v regionu je však velmi nepředvídatelná. Mění se ze dne na den. Rusko volí čím dál bezohlednější rétoriku. Pokud Rusko tlačí na vstup Běloruska do války, není důvod, proč takový tlak nevyvíjet i na Podněstří, které je ekonomicky i bezpečnostně na Rusku zcela závislé. Pokud by Podněstří vstoupilo do konfliktu, museli by na straně Ruska bojovat občané Moldavska, na což by nepochybně Moldavsko vojensky zareagovalo. Zmocněnec s odkazem na článek z portálu iDnes dodával, že v říjnu 2022 narušily moldavský vzdušný prostor ruské rakety vystřelené na Ukrajinu z lodí v Černém moři. Konflikt se pro nějakou nepodstatnou záminku může přelít i do Moldavska. To není součástí žádné aliance a nemůže si zajistit bezpečnost.
8. Rozhodnutím ze dne 8. 11. 2022, č. j. OAM-830/ZA-ZA11-K12-2022, nicméně žalovaný neudělil žalobci žádnou z forem mezinárodní ochrany („rozhodnutí žalovaného“). K písemnému odůvodnění jeho žádosti uvedl, že jde jen o hypotézu. V Moldavsku nedošlo

ke změně situace oproti jejímu popisu v podkladech pro vydání rozhodnutí. Tvrzení zmocněnce žalobce se týkají především situace na Ukrajině a nelze z nich předjímat vývoj konfliktu, ani jeho dopad na Moldavsko. Jde pouze o subjektivní vyjádření obav a do jisté míry i o účelová sdělení, uvedená s cílem si zde legalizovat pobyt. Žalobce opustil zemi hlavně z ekonomických důvodů. Žalovaný si uvědomoval, že tyto problémy Moldavané mají. Nečiní to z nich ale uprchlíky. V době vydání rozhodnutí pak neexistovaly žádné zprávy, že by se konflikt rozšířil mimo území Ukrajiny. Situace v zemi byla stabilní a neprobíhal tam konflikt, jehož důsledky by znamenaly vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Žalobce navíc požádal o mezinárodní ochranu až po více než ročním pobytu v Česku po udělení správního vyhoštění a obdržení výjezdního příkazu.

III. Obsah žaloby

9. Žalobce namítá, že žalovaný pochybil zejména ve vztahu k doplňkové ochraně podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Nesprávně posoudil nebezpečí spočívající ve *vážném ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu*. V sousední Ukrajině, která byla dříve stejně jako Moldávie součástí SSSR, probíhá agresivní válka, jejíž podstatou je revizionistická politika Ruska. To jasně sdělilo, že neuznává uspořádání nastolené po rozpadu SSSR v roce 1991. Navíc je to válka, kterou agresor ani za válku neoznačuje. Je to válka nevyhlášená, nevyprovokovaná a podlá. Rozpoutaná pod falešnými záminkami a překvapivě. Rusko je zcela nepředvídatelné ve svých krocích. A zdá se, že další vývoj závisí zejména na chorých úvahách jejího vládce. Odhadnout za této situace, jaký bude stav za měsíc, nelze. Nepředvídatelnost je jediná jistota této války.
10. Rusko nerespektuje ukrajinskou suverenitu. Stejně tak nerespektuje ani suverenitu moldavskou. Moldavsko proti své vůli hostí v Podněstří kontingent ruské armády, která střílí přes její vzdušný prostor rakety na Ukrajinu. Nejméně v jednom případě již raketa dopadla na moldavské území. To je v nebezpečí kvůli pádu ruských raket mířících na území Ukrajiny, dopadu ukrajinských raket protivzdušné obrany a v neposlední řadě kvůli jakékoli provokaci ze strany Ruska. Byť se v tuto chvíli může zdát snaha o eskalaci konfliktu ze strany Ruska nepravděpodobná, nelze vzhledem k závislosti ruské armády a státu na rozmarech a úvahách jediného muže tuto situaci vyloučit. Stejně jako se jeví pro ruské účely vhodné ničení ukrajinské infrastruktury, může například stejná úvaha vést k ničení pozemních koridorů do přístavů na Dunaji a v Rumunsku. Všechny vedou přes Moldavsko, odkud se na Ukrajinu dopravují zbraně a jiné komodity. Plyne tudy i export ukrajinských zemědělských plodin. Při vypovězení stávající dohody o vývozu z ukrajinských přístavů si to lze lehce představit.
11. V důsledku zničení ukrajinské energetické infrastruktury se ocitlo bez dodávek energií i Moldavsko. Samo prakticky žádné výrobní kapacity nemá. Zejména v zimě to může být důvodem ohrožení života, zdraví i lidské důstojnosti. Při posouzení žádosti žalobce je třeba postupovat s velkou citlivostí a pokorou. Správní orgány by měly být zdrženlivé při odhadech dalšího vývoje. Bohužel v této situaci je každá sázka na mír velmi odvážnou. Nejen na Ukrajině, ale právě i v Moldavsku, která je po Ukrajině druhou nejohroženější zemí. Obavy žalobce je třeba brát vážně, přestože o mezinárodní ochranu nepožádal hned po vypuknutí konfliktu. Mají jasný skutkový základ.

IV. Vyjádření žalovaného

12. V reakci na žalobní námitky žalovaný zdůrazňuje, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu až v době, ve které mu reálně hrozilo vycestování z Česka. Obdržel totiž správní vyhoštění. Pokud si na českém území hodlá legalizovat svůj další pobyt cestou žádosti o mezinárodní ochranu, nezakládá to relevantní důvod pro její udělení.
13. Rovněž ani obavy z vypuknutí, resp. přelití válečného konfliktu z Ukrajiny do Moldavska nejsou aktuálně reálné. Není tomu tak ani v době sepsu tohoto vyjádření k žalobě. V podrobnostech žalovaný poukazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí. Pokud jde o žalobní námitku týkající se obav z nedostatku dodávek energií, pak i na tuto námitku v této konkrétní podobě vznesenou až v podané žalobě, poskytuje dostatečnou odpověď samotné rozhodnutí. Žalovaný si uvědomuje ekonomické potíže moldavských občanů. Žalobce ale měl svou pobytovou situaci řešit jinou zákonnou cestou, nikoli cestou žádosti o mezinárodní ochranu.

V. Posouzení věci krajským soudem

14. Žaloba *není důvodná*.
15. Krajský soud předesílá, že čistě z neprávního úhlu pohledu mnohé obavy žalobce sdílí. S většinou jeho tvrzení i souzní. Z pohledu práva však tyto argumenty nemohly vést k úspěchu jeho žaloby.
16. Příběh žalobce v mnohém může připomínat příběh, který krajský soud řešil v rozsudku ze dne 21. 2. 2022, č. j. 41 Az 3/2021-54. Tehdejší žadatel byl z Ukrajiny. Soud jeho žalobu zamítl, protože před vpádem ruských vojsk na Ukrajinu zkrátka ještě jeho námitky neměly své opodstatnění. Jak napovídá datum uvedeného rozsudku, krajský soud ho vydal pouhé tři dny před invazí Ruska. Kvůli následné změně okolností jej naštěstí tehdy (včetně rozhodnutí žalovaného) zrušil Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 7. 4. 2022, č. j. 8 Azs 55/2022-25. Zlomovým bodem z pohledu práva bylo právě to, že 24. 2. 2022 Rusko zaútočilo na Ukrajinu a nucený návrat žadatele mohl být v rozporu se zásadou *non-refoulement*. Slovy azylového práva mu mohla hrozit *vážná újma* v podobě *vážného a individuálního ohrožení života nebo nedotknutelnosti civilisty v důsledku svévolného násilí během mezinárodního nebo vnitrostátního ozbrojeného konfliktu* [čl. 15 písm. c) kvalifikační směrnice a § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu; k výkladu tohoto pojmu viz rozsudky Soudního dvora ze 17. 2. 2009 ve věci C-465/07, *Elgafaji*, či ze dne 30. 1. 2014 ve věci C-285/12, *Diakité*).
17. Žalobce není z Podněstří. A konflikt, jaký pro udělení doplňkové ochrany předpokládají citovaná ustanovení a judikatura Soudního dvora, v Moldavsku (naštěstí) zatím neprobíhá. Žalobce to vlastně ani nezpochybňuje. Sam vychází z toho, že se tak teprve může stát. Byť jeho vznik (bohužel) nelze v budoucnu vyloučit, v tomto momentu situace v Moldavsku ještě nespadá pod čl. 15 písm. c) kvalifikační směrnice a § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. I žaloba stojí na tom, že vážná újma v podobě vážného a individuálního ohrožení života nebo nedotknutelnosti civilisty v důsledku svévolného násilí během mezinárodního nebo vnitrostátního ozbrojeného konfliktu ještě stále nehrozí. Žalobní námitky jsou nadále až příliš hypotetické.
18. Judikatura na poli § 14a odst. 2 zákona o azylu vyžaduje, aby tu bylo *reálné nebezpečí vážné újmy*. O něj se jedná, pokud ve významném procentu případů obdobných situací žadatele dojde k nežádoucímu následku, a proto má žadatel dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho. Test reálného nebezpečí je přitom vůči žadateli o něco přísnější než test přiměřené pravděpodobnosti pronásledování

podle § 12 zákona o azylu. Nejde však stále o standard „praktické jistoty“ (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82, či ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70). Že dojde k naplnění obav žalobce a *na území Moldavska vypukne konflikt předvídaný § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu*, z něhož by žalobci hrozilo *vážné a individuální ohrožení života nebo nedotknutelnosti, nyní reálné* v právě popsaném smyslu *není*. K takovým následkům ještě zkrátka nedošlo. Krajský soud pevně věří, že snad ani nedojde. A nebude se opakovat scénář, jaký se naplnil ve věci řešené rozsudkem ze dne 21. 2. 2022, č. j. 41 Az 3/2021-54.

19. Žalobní námitky proto nejsou důvodné.
20. Nic na tom nemohly změnit ani námitky týkající se moldavské infrastruktury, které žalobce nijak právně nerámuje. Neplynuly z nich určité důvody pro udělení azylu podle § 12 či § 13 zákona o azylu. Žalobce nevznáší v potřebné míře konkrétnosti ani námitky, že by šlo právě v jeho případě o důvod hodný zvláštního zřetele podle § 14 zákona o azylu. A pokud jde o doplňkovou ochranu, neplyne z nich, že by tu opět bylo *reálné nebezpečí vážné újmy* v podobě *mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání* žadatele o mezinárodní ochranu [§ 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu], což jako jediné s ohledem na obsah námitek věcně připadá v úvahu. Žalobce nevysvětlil a nedoložil, že by právě jemu mělo hrozit nebezpečí takové újmy, jejíž minimální práh závažnosti je opravdu vysoko.
21. Pokud by každopádně došlo k dalšímu zvýšení napětí v daném regionu, které by vyústilo až ve vznik mezinárodního ozbrojeného konfliktu mezi Ruskem a Moldavskem – či dokonce vnitrostátního ozbrojeného konfliktu mezi jednotkami z Podněstří, ovládanými Ruskem, a moldavskou armádou – pak by žalobce měl prostor pro podání opakované žádosti o mezinárodní ochranu podle § 11a zákona o azylu.

VI. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

22. Krajský soud posoudil žalobní námitky jako nedůvodné. Proto žalobu zamítl.
23. Neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady řízení nevznikly.
24. Závěrem krajský soud dodává, že nepřehlédl, jak žalovaný postupoval z hlediska širě jeho posouzení žádosti žalobce. Žalovaný totiž – aniž by to nějak odůvodnil – nepoužil § 16 odst. 2 zákona o azylu a nezamítl žádost pro zjevnou nedůvodnost, byť žalobce pochází z bezpečné části Moldavska podle § 2 bodu 15. vyhlášky č. 328/2015 Sb. a teoreticky měl podle zmíněného ustanovení zákona o azylu prokazovat, že v jeho případě není Moldavsko bezpečnou zemí původu. Krajský soud tento postup vítá.
25. Plný přezkum žádosti o mezinárodní ochranu a zaměření se na individuální okolnosti azylového příběhu žadatele, jak to proběhlo v této věci, je vždy lepší, než „rozřazování“ žadatelů podle země jejich původu na ty, kterým se dostane právě plného přezkumu jejich žádosti, a na ty, kterým ne. Je to velmi sporné z pohledu čl. 3 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, která zakazuje diskriminaci na základě země původu. Ve výsledku se u těch, kdo pochází z bezpečných zemí původu vypočtených ve vyhlášce, neposuzuje (i v soudním přezkumu) jejich individuální azylový příběh, ale jen to, zda z obecných důvodů (ne)spadají do té které škatulky. Přitom plný přezkum žádosti zaměřený na individuální azylový příběh nemusí být o tolik náročnější, jak ostatně tato věc ukazuje. Současné dává průchod všem relevantním právům žadatelů o azyl. Proto by krajský soud kvitoval, pokud by žalovaný takto procesně postupoval i do budoucna.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát.

Brno dne 17. května 2023

Martin Kopa, v. r.
samosoudce